

Basiscursus Leger des Heils-identiteit

DOEN WAT WE GELOVEN

**BASISCURSUS
LEGER DES HEILS
IDENTITEIT**

Doen wat we geloven

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
HOE KUN JE DE BASISCURSUS LEGER DES HEILS-IDENTITEIT GEBRUIKEN?	4
BIJEENKOMST 1 De geschiedenis van het Leger des Heils	8
BIJEENKOMST 2 Het Leger des Heils in Nederland	16
BIJEENKOMST 3 Het DNA van het Leger des Heils	27
BIJEENKOMST 4 De plaats van de Bijbel in het Leger des Heils	35
BIJEENKOMST 5 Sociale acties	48
BIJEENKOMST 6 God dienen is mensen dienen	55

VOORWOORD

» Beste collega,

Met veel plezier reik ik je de Basiscursus Leger des Heils-identiteit aan. De ondertitel voor deze basiscursus duidt meteen het doel van deze cursus aan: we hopen dat deze materialen er aan mogen bijdragen dat in de ontmoeting met vrijwilligers of belangstellende bezoekers datgene wat vandaag de dag plaats vindt binnen Geloven in de Buurt-locaties inspirerend verbonden mag worden met de Leger des Heils-geschiedenis!

Want alles wat we vandaag willen doen binnen Geloven in de Buurt, is een afgeleide van de wijze waarop William en Catherine Booth hun geloof in Jezus Christus beleefden en inhoud gaven.

En vanuit die oorsprong willen we vandaag de dag Geloven in de Buurt vormen: Lokale gemeenschappen waar mensen welkom zijn om opgebouwd te worden op alle onderdelen van het leven: of het nu gaat om geloofsgroei, om ondersteuning bij zaken waar je zorgen over hebt of het vinden van betekenis door mee te bouwen aan die hoopvolle gemeenschap in jouw buurt.

Graag nodigen we iedereen die mee wil bouwen aan Geloven in de Buurt uit voor een reis naar binnen, een reis naar het hart en oorsprong van het Leger des Heils.

Van harte wensen we je Gods zegen toe in het gebruik van deze Basiscursus Leger des Heils-identiteit!

Namens de programma directie Geloven in de Buurt,

Anita Kamperman-Koopal (kapitein)

VELDSECRETARIS KERKGENOOTSCHAP |
PROGRAMMA DIRECTEUR GELOVEN IN DE BUURT

**BASISCURSUS
LEGER DES HEILS
IDENTITEIT**

Hoe kun je de Basiscursus Leger des Heils-identiteit gebruiken?

AANLEIDING

Er zijn meerdere materialen binnen het Leger des Heils beschikbaar waarmee de verdieping in Leger des Heils-oorsprong en -identiteit wordt versterkt. Startpunt in deze materialen, zoals bijvoorbeeld de cursus **D!EN** is een kerkelijke verbondenheid van deelnemers. Voor veel vrijwillig betrokkenen in buurthuis kamers en korpsen bleek echter een ander startpunt nodig. Om die reden is voor specifiek de doelgroep vrijwilligers deze Basiscursus Leger des Heils-identiteit vormgegeven. In de praktijk zal deze Basiscursus overigens als eerste kennismaking voor verdere verdieping ook in het Leger des Heils als geloofsgemeenschap heel goed bruikbaar zijn.

› Doelen

De Basiscursus Leger des Heils-identiteit

- ... wil deelnemers inzicht geven in de (ontstaans)geschiedenis en het DNA van het Leger des Heils.
- ... wil deelnemers uitdagen hun persoonlijke werkwijze te vergelijken met de werkwijze van William & Catherine Booth en Majoor Bosshardt.
- ... wil deelnemers op een laagdrempelige manier kennis laten maken met de opbouw van de Bijbel en met hen verkennen wie God is.

De genoemde doelen zijn verwerkt in zes bijeenkomsten, waarbij in les 1, 2 en 3 de geschiedenis, de werkwijze en het DNA van het Leger des Heils aan de orde komen. Les 4, 5 en 6 vertellen achtereenvolgend op laagdrempelige wijze over de plaats van de Bijbel, over sociale acties en over wie God is.

› De organisator

De Basiscursus Leger des Heils-identiteit is geschreven voor een groep (vrijwillige) medewerkers die idealiter bestaat uit minimaal 2 tot maximaal 10 deelnemers. Het is belangrijk om een organisator te hebben die de bijeenkomsten begeleidt en die let op processen in de groep. De startkwalificaties die een organisator nodig heeft om met de deelnemers (en dit materiaal) te kunnen werken:

- Je bent medewerker bij het Leger des Heils.
- Je hebt inzicht in groepsprocessen.
- Je kunt een klein groepje leiden.
- Je kunt organiseren.
- Je kunt een praatje geven voor een groep.
- Je bent in staat om je eigen geloofsleven ter sprake te brengen wanneer dit bijdraagt aan het groepsproces.

Deelnemers: Vrijwilligers, medewerkers of teamleiders die meer willen weten over de geschiedenis, de werkwijze en het DNA van het Leger des Heils. Zowel de basiscursus als de vervolgcursus zijn toegankelijk voor iedere medewerker, ongeacht levensbeschouwing.

› De opzet

De Basiscursus Leger des Heils-identiteit kent per bijeenkomst een vaste opbouw en opzet. Ook is het van waarde om de volgorde van de thema's van de bijeenkomsten aan te houden. De cursus duurt 90 minuten per bijeenkomst, inclusief een moment van koffie en thee bij aanvang. We adviseren om tijd te nemen voor het binnenkomen en eventueel napraten. Je hebt deze tijd nodig voor je groepsproces en om als organisator te kunnen investeren in de relatie met individuele deelnemers. Door voor een bijeenkomst twee uur uit te trekken is er voldoende ruimte voor het geheel en zo kun je eventuele uitloop van het programma opvangen.

De opzet van een bijeenkomst bestaat uit:

• WELKOM 10 MINUTEN

Dit onderdeel introduceert het thema op een speelse wijze bij de binnenkomst van de groep en bij het informele koffie- en theedrinken. De keuze van de hapjes en drankjes is dus gerelateerd aan het thema van de bijeenkomst.

• STARTER 10 MINUTEN

Spel waardoor deelnemers hun energie kwijt kunnen of elkaar op een nieuwe manier leren kennen.

• INTRO 10 MINUTEN

Dit onderdeel laat de deelnemers alvast nadenken over het thema van de avond. Zo kunnen de deelnemers het thema 'blanco' instappen en eerst hun eigen gedachten erover laten gaan.

• KENNIS 30 MINUTEN

De deelnemers krijgen steeds met behulp van een andere werkvorm informatie over het thema en geven hun mening.

• PRAKTIJK 20 MINUTEN

In dit onderdeel verschuift het accent naar het eigen leven van de deelnemer en de werkpraktijk.

• RITUEEL 10 MINUTEN

De bijeenkomst wordt afgerond met een symbolische handeling of een ritueel. Dit geeft deelnemers de kans om de bijeenkomst reflectief af te sluiten en bepaalde gedachten op te schrijven.

Bij de verschillende onderdelen van een bijeenkomst kan er worden verwezen naar de volgende actiepunten:

- **Voorbereiding:** Instructies voor de voorbereidingen voor jou als organisator.
- **Activiteit:** Dit is een handeling/actie die je doet met de deelnemers.
- **Lees:** Lees met elkaar.
- **Vertel:** Dit is wat jij als leider voor de deelnemers toelicht.
- **Besprek:** Hierover ga je met de deelnemers in gesprek.
- **Tip:** We willen jou als organisator hiermee attenderen op kwesties die gevoelig kunnen liggen. Het kan ook zijn, dat we een alternatief idee geven voor het uitvoeren van een activiteit.

› Voorbereiding

Lees als organisator minstens enkele dagen van tevoren de hele tekst van een bijeenkomst. Bekijk eventueel filmmateriaal, print zo nodig de aangegeven bijlage en verzamel bijtijds de andere spullen die je nodig hebt.

› Bijbelgebruik

Op het moment dat de Bijbel opengaat, gebruiken we de Bijbel in Gewone Taal.

› Groepsgrootte

Staat er bij een onderdeel dat je tweetallen of teams moet maken, maar het komt niet uit in je groep? Wees creatief. Pas de opdracht aan voor het aantal groepsleden of doe zelf als organisator mee aan een groepsopdracht.

› Multimedia

Zorg voor geluidsboxjes en goede afspeelapparatuur voor de YouTube filmpjes. Gebruik bijvoorbeeld een beamer of een breedbeeld-tv. De filmpjes en ook de PowerPointpresentatie van de vierde bijeenkomst komen hierdoor beter tot hun recht.

LES

1

BIJEENKOMST 1

THEMA

De geschiedenis van het Leger des Heils

Doelen

- ✓ De deelnemers krijgen inzicht in de geschiedenis van het Leger des Heils en weten dat het een internationale organisatie is.
- ✓ De deelnemers maken kennis met de oprichters van het Leger des Heils: William en Catherine Booth.
- ✓ De deelnemers delen hun persoonlijke geschiedenis en verbondenheid met het Leger des Heils.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie, thee, een mes en een cake.

› Activiteit

- Heet alle deelnemers bij binnenkomst welkom en vraag of ze zin hebben om iets te drinken.
- Op het moment dat alle deelnemers er zijn, pak je de cake.
- **Leg uit:** De komende tijd ga je meer ontdekken van het Leger des Heils. Een belangrijke waarde binnen het Leger des Heils is: delen. We starten met het delen van de cake, er is genoeg. Vraag iedereen of hij een groot of juist klein stuk wenst.

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Maak met schilderstape voor iedere deelnemer een vak op de vloer, vakken van gelijke afmeting. Zorg voor een zak snoepjes met papiertjes erom.

Tip: Heb je meer dan 6 deelnemers? Maak dan een vak per tweetal.

› Activiteit

- Vraag iedere deelnemer een vak te kiezen.
- Geef alle deelnemers eenzelfde aantal snoepjes die ze neerleggen in hun vak.
- Na het startsein probeert iedere deelnemer het eigen aantal snoepjes te vermeerderen.
Ze mogen uit hun vak gaan, maar hun eigen snoepjes niet meenemen.
Ze bepalen zelf hun tactiek: afpakken, beschermen, ...
- Kijk na vier minuten wat de snoepscore van iedere deelnemer is.
- Geef daarna iedere deelnemer de opdracht om te bedenken hoe het Leger des Heils deze opdracht zou aanpakken en laat ze dit ook uitvoeren.
Geef degene die ervoor gekozen had de snoepjes eerlijk te verdelen een compliment.
- **Vertel:** De oprichters van het Leger des Heils begonnen niet met meer, meer, meer, maar juist met uitdelen.
Vraag: Waar deelden zij van denken jullie?
- Vul eventueel aan: De oprichters gunden mensen het leven met God en het goede leven.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Maak voor iedere deelnemer een envelop met daarin een blanco ansichtkaart met op de voorzijde van de kaart de vraag: 'Welke vorm van onrecht raakt jou?' Zorg daarnaast voor voldoende pennen.

› Activiteit

- Geef iedere deelnemer een envelop die ze mogen openen.
- Laat iedere deelnemer een antwoord formuleren op de achterzijde van de kaart en daarna de envelop weer sluiten. Benoem vooraf dat anderen uit de groep het gegeven antwoord straks **anoniem** zullen voorlezen.
- Schud de enveloppen nu willekeurig door elkaar en geef iedere deelnemer een andere envelop. Laat iedere deelnemer het antwoord dat in hun envelop zit **hardop lezen**.
- Sta bij twee of drie reacties wat langer stil.

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

Print de bijlage en knip de vragenstrookjes los. De rest is voor jou als organisator om te gebruiken bij het interview. Lees de antwoorden vooraf door, zodat je vlot kunt reageren op de vragen.

› Activiteit

- Vertel dat de deelnemers jou gaan interviewen over de oprichting van het Leger des Heils.
- Leg de losse vragenstroken op tafel en nodig de deelnemers uit om de interview-vragen onder elkaar te **verdelen**.
- De deelnemer die **vraag 1** heeft stelt jou die vraag en jij gaat antwoorden. Vervolgens stelt een deelnemer **vraag 2** aan jou en jij gaat antwoorden. Ga zo door tot alle vragen zijn beantwoord.

Tip: Je kunt, afhankelijk van de tijd die je over hebt, ook met elkaar de aanvullende vragen van de deelnemers gaan googelen. Er is veel over William en Catherine Booth te vinden. Op die manier zijn alle deelnemers actief betrokken.

PRAKTIJK

20 MINUTEN

› Activiteit

• **Bespreek de volgende vragen in drietallen:**

- William en Catherine Booth werden geraakt door onrecht in Oost-Londen. Het zette ze aan tot actie. Wie of wat raakt jou als je denkt aan je (vrijwilligers)werk bij het Leger des Heils?

Of: Welke activiteit doe jij het liefste binnen je (vrijwilligers)werk? Waarom?

- William en Catherine Booth, werden vanuit hun liefde tot God gedreven om mensen te dienen. Waar haal jij kracht vandaan om je in te zetten voor je (vrijwilligers)werk?

Of: Stel dat je een pittige dag hebt, waar haal je de kracht vandaan om door te zetten?

- William en Catherine Booth zijn enorm van betekenis geweest voor kwetsbare mensen in en buiten Londen.

Wanneer ervaar jij dat het werk wat je doet van betekenis is? Geef een voorbeeld.

Of: Geef een voorbeeld van een moment dat jouw werk er echt toe deed.

Tip: De cursieve vragen zijn wat eenvoudiger. Ga na wat bij de deelnemers past.

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

- **Stamboomritueel:** Zorg voor A3-vellen en stiften in diverse kleuren.
- **Levenslijn:** Zorg voor A4-vellen en een pen.

Tip: Ga na welk ritueel het beste past bij jouw deelnemers. Het stamboom ritueel kan confronterend zijn voor deelnemers. Kies in dat geval voor de levenslijn.

› Activiteit

Stamboomritueel:

- Vraag deelnemers of ze hun stamboom willen tekenen op een A3-vel. Ze beginnen met hun eigen naam en de naam van hun mogelijke partner en kind(eren).
- Vervolgens tekenen ze daarboven het gezin waarbinnen ze zijn opgegroeid. En daarboven zetten ze hun opa's en oma's.
- Vraag ze vervolgens om een hartje te tekenen bij hun eigen naam. Stel dat er meer mensen in hun familie zijn die verbonden zijn (geweest) met het Leger des Heils dan tekenen ze bij die namen ook een hartje.
- Ga in kleine groepjes uiteen en vraag iedere deelnemer om zijn stamboom te laten zien en te vertellen wanneer zijn geschiedenis met het Leger des Heils is begonnen.)))

Levenslijn:

- Geef iedere deelnemer een vel papier en een pen.
- Vraag ze een horizontale lijn te tekenen die staat voor het aantal levensjaren. Dus bijv. van 0–35 jaar.
- Laat ze nu boven de lijn met een of meerdere hartjes aangeven op welk(e) moment(en) ze verbonden raakten met het Leger des Heils. Vraag: Bleef je verbonden of was het een bepaalde periode?
- Vraag iedere deelnemer om hun levenslijn kort toe te lichten.
- Sluit de bijeenkomst als organisator plenair af. Bedank iedereen voor hun openheid en noem datum en tijd van de volgende bijeenkomst.

1. Hoe lang bestaat het Leger des Heils?

2. Wie hebben het Leger des Heils opgericht?

3. Waar is het Leger des Heils opgericht?

4. Door welk onrecht werden William en Catherine Booth geraakt?

5. Wat typeert William en Catherine Booth?

6. Wat wilden William en Catherine Booth bereiken?

7. Werden William en Catherine Booth gewaardeerd in hun tijd?

8. Wat is de betekenis van het werk van William en Catherine Booth geweest?

9. Waarom heet het eigenlijk een leger, het zijn toch geen soldaten?

10. In hoeveel landen is het Leger des Heils actief?

Vragen en antwoorden (voor organisator)

1. Hoe lang bestaat het Leger des Heils?

De geschiedenis van het Leger des Heils begon in 1865, op dat moment richtte William Booth The Christian Mission op.

2. Wie hebben het Leger des Heils opgericht?

William Booth werd geboren in 1829. Hij groeide op in armoede in een buitenwijk van Nottingham, Engeland. Toen hij 14 jaar was stierf zijn vader en hielp hij als pandjesbaas om het gezinsinkomen aan te vullen. Rond zijn vijftiende jaar werd hij bij een gelovig echtpaar uitgenodigd om naar de kapel te gaan. Daar kwam hij tot geloof en hij schreef in zijn dagboek: 'God zal alles hebben wat er is van William Booth.'

Hij besloot predikant te worden en reisde door heel Engeland om te spreken. Hij ontmoette zijn vrouw Catherine. Hij merkte al snel dat armen, hongerigen en daklozen zich niet op hun gemak

voelden in de gevestigde kerken. Het bleef snel bij één bezoek.

In 1865 richtte Booth, hoewel het niet zijn bedoeling was, toch een nieuwe kerk op, The Christian Mission genoemd. Vanaf een zeepkist sprak hij vol enthousiasme over de liefde van God. Maar hoe mooi zijn boodschap ook was, het verhaal landde beperkt. Er was in Oost-Londen in die tijd veel honger, armoede en onrecht. Er speelden onmenselijke taferelen. Booth kwam tot de conclusie: 'Een lege maag heeft geen oren voor het verhaal van Gods liefde.' Vanaf dat moment ging hij samen met anderen het verhaal van Gods liefde vertellen en brood bij mensen brengen.

Pas toen de naam The Christian Mission in 1878 werd veranderd in The Salvation Army (Leger des Heils) begon het werk van Booth duidelijk vruchten af te werpen. Het idee van een leger dat strijdt tegen lichamelijke en geestelijke honger, armoede en andere maatschappelijke wantoestanden, sprak velen aan.)))

3. Waar is het Leger des Heils opgericht?

In Oost-Londen.

4. Door welk onrecht werden William en Catherine Booth geraakt?

Hij en zijn vrouw Catherine werden geraakt door de armen die leefden op straat. Elk vijfde huis was een jeneverwinkel, en de meeste daarvan hadden speciale trappen, zodat zelfs kleine kinderen bij de toonbank konden. Ze besloten Soup, Soap en Salvation te bieden. Ze zetten zich in om de mensen niet alleen over Gods liefde te vertellen, maar startten ook krachtige initiatieven om mensen uit de armoede op te tillen. Ze zetten zich in om slechte werkomstandigheden in de fabrieken te verbeteren. Ze hielpen mensen werk vinden en deden hun best om vermiste familieleden bij elkaar te brengen. Waar mogelijk zette het Leger ook zelf werkplekken op waar mensen konden werken tegen een vergoeding.

5. Wat typeert William en Catherine Booth?

William Booth was een gelovig, bewogen, creatief, ondernemend, enorm gedreven, vasthoudend en een strijdbaar mens.

Dit spreekt ook uit zijn visie:

*'Zolang er nog vrouwen huilen, zal ik strijden.
Zolang er nog kinderen honger lijden, zal ik strijden.
Zolang er nog mannen naar de gevangenis gaan,
erin en eruit, zal ik strijden.
Zolang er nog een verslaafde is.
Zolang er nog een meisje verloren op straat leeft.
Zolang er nog een mens het licht van God niet heeft
gezien, zal ik strijden.
Strijden tot het bittere eind.'*

Catherine groeide gelovig op en had voor haar twaalfde jaar de Bijbel al meerdere keren gelezen. Ze was een denker en een erg belezen vrouw als het gaat om theologie en filosofie. Catherine was ook erg bewogen en bemoedigde haar man. Ze had hem nodig waar het haar kwetsbare gezondheid betrof.

Ze was een pleitbezorger voor de positie van vrouwen binnen het missiewerk. Niet vanuit feministische motieven, maar vanuit jarenlang overwegen van de Bijbelse boodschap en begrip van de vrijheid in Christus.

6. Wat wilden William en Catherine Booth bereiken?

Het Leger des Heils was niet tegen te houden. Al in 1880 begon het Leger in drie andere landen: Australië, Ierland en de Verenigde Staten. In sommige situaties begonnen geëmigreerde heilssoldaten op eigen initiatief het Legerwerk, omdat er nog geen officier beschikbaar was. Toen de eerste officieren in Amerika en Australië voet aan wal zetten werden zij begroet door groepjes heilssoldaten die al enthousiast resultaten hadden geboekt voor het Leger. Snel daarna begon het Leger des Heils ook in India, Zuid-Amerika, Frankrijk, Jamaica en Afrika. Booths diepste wens was om ook in China de vlag van het Leger te laten wapperen. Die wens werd vervuld. In 1915 werden de eerste pioniers uitgezonden.

7. Wat wilden William en Catherine Booth bereiken?

Bij de start van zijn evangelisatiewerk op straat kreeg William Booth met veel tegenstand te maken. Hij kwam regelmatig gewond thuis en hij (en later ook zijn heilssoldaten) kreeg rotte tomaten of dode ratten naar zijn hoofd. Ook de gevestigde kerken vonden de activiteiten van Booth in het begin maar vreemd en Booth mocht in hun kerkgebouwen geen activiteiten ondernemen. Om die reden belandden de diensten van het Leger des Heils uiteindelijk vaak in wereldse gebouwen, soms zelfs in een circustent. En juist op die locaties ontmoetten William en Catherine Booth de mensen die zij wilden bereiken.

In 1890 schreef William een boek, 'In Darkest England and the way out'. Daarin beschreef hij de vreselijke armoede waarin mensen leefden. Hij riep leden van het Leger des Heils op om in actie te komen. Het boek maakte diepe indruk en had grote invloed op het sociale werk en de politieke hervorming in Engeland.

8. Wat is de betekenis van het werk van William en Catherine Booth geweest?

Negen jaar na de publicatie van Williams boek had het Leger des Heils in het Verenigd Koninkrijk 27 miljoen eenvoudige maaltijden geserveerd, 7.000 vermisten opgespoord, 11 miljoen daklozen voorzien van onderdak en 90.000 werklozen aan een baan en een menswaardig bestaan geholpen.)))

9. **Waarom heet het eigenlijk een Leger, het zijn toch geen soldaten?**

In mei 1878 overhandigde Booth een proefversie van het jaarverslag van The Christian Mission aan zijn zoon Bramwell en zijn goede vriend George Railton. Op de voorpagina van het verslag stond 'Leger van Vrijwilligers'. Bramwell vond dit geen juiste woordkeuze. Hij zag zichzelf absoluut niet als vrijwilliger, maar als iemand die niet anders kon dan zich volledig inzetten voor Gods werk. Daarop kraste Booth het woord 'vrijwilliger' door en schreef: 'Salvation'. Zo ontstond de naam Salvation Army, Leger des Heils. Deze nieuwe naam sprak de mensen waar de Booths mee werkten aan. Het aantal leden groeide. Zij noemden zichzelf soldaten of zeiden enthousiast dat zij kapitein of luitenant van Booths Leger waren.

Er kwam een nieuwsblad, de 'Strijdkreet' en gebedsmomenten werden 'driloefeningen op de knieën' genoemd. Booth werd al snel 'de generaal' genoemd. Het uniform werd geïntroduceerd en een vlag ontworpen. De militaristische geest, structuur en enthousiasme waren volstrekt nieuw en trokken veel mensen. Bovenal bracht het een totale verandering in het leven van mannen en vrouwen over de gehele wereld.

10. **In hoeveel landen is het Leger des Heils actief?**

Per 1 juli 2023 is het Leger des Heils actief in 134 landen, maakt het gebruik van 175 talen en is het onderdeel van de wereldwijde, christelijke kerk. Het is een van de grootste hulporganisaties en krijgt wereldwijd veel erkenning als zelfstandige welzijnsorganisatie. Het is vaak één van de eerste organisaties die arriveren in rampgebieden om acute en langdurige hulp te verlenen. Na de tsunami in Zuidoost-Azië (2004) was het Leger des Heils direct ter plaatse in de getroffen gebieden. Het hielp mensen op te sporen en overledenen te begraven. Ook was het Leger o.a. als één van de eersten ter plaatse bij de Bijlmerramp (1992), de ramp van 9/11 in New York (2001) en na de bomaanslagen in London (2005). Bij de opvang van de grote vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne (2022) werd het Leger ingezet om op grote schaal hulp te verlenen in de vorm van opvang, kleding en geestelijke verzorging.

LES

2

BIJEENKOMST 2

THEMA

Het Leger des Heils in Nederland

Doelen

- ✓ De deelnemers krijgen inzicht in de geschiedenis van het Leger des Heils in Nederland.
- ✓ De deelnemers verwonderen zich over de vele terreinen waarin het Leger des Heils actief is in Nederland.
- ✓ De deelnemers zien de relatie tussen de geschiedenis van het Leger des Heils en de activiteiten-gebieden van het heden.
- ✓ De deelnemers worden uitgedaagd om hun persoonlijke werkwijze te vergelijken met die van Majoor Bosshardt.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie, thee, en diverse soorten fruit.

› Activiteit

- Heet alle deelnemers bij binnenkomst welkom en vraag of ze zin hebben om iets te drinken.
- Op het moment dat alle deelnemers er zijn, wijs je op het fruit. Benoem dat het fruit hele diverse smaken en vormen heeft, maar overkoepelend is het allemaal fruit en gezond.
- **Leg uit:** De vorige bijeenkomst heb je inzicht gekregen in de oprichting van het Leger des Heils. Vandaag ontdek je meer over het werk van het Leger des Heils in Nederland.
We zijn actief op allerlei terreinen. Er zijn als het ware allerlei smaken en diverse structuren, net als bij het fruit, maar overkoepelend kun je stellen dat we mensen verder helpen.

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg dat er voor iedere deelnemer eenzelfde Strijdkreet is. Je kunt ook het blad 'Soelaas' of 'Kans' gebruiken. Bedenk een eenvoudige vraag waarvan het antwoord snel te vinden is in het blad, bijvoorbeeld in de titel van een artikel. Verstop de bladen in de ruimte.

Tip: Heb je veel oudere deelnemers, dan is het handig om iedere deelnemer het blad te geven en ze enkele vragen te geven waarvan ze de antwoorden in het blad gaan opzoeken. Degene die het eerst alle goede antwoorden heeft gevonden wint het spel en krijgt een applaus.

› Activiteit

- **Vertel:** Het Leger des Heils in Nederland is ontstaan door de uitgave van de Strijdkreet. Er was een man die een Franse versie van de Strijdkreet in handen kreeg. Het inspireerde hem dusdanig dat hij de eerste heilssoldaat van Nederland werd. De Strijdkreet wordt nu nog met Kerst uitgegeven. Bladen als 'Soelaas' en 'Kans' komen meer frequent uit.
- Het is aan jullie om allemaal een (noem de titel van het blad wat is verstoppt) te vinden in deze ruimte. Heb jij een exemplaar gevonden dan zoek je in het blad het antwoord op de volgende vraag: **<noem de vraag die je hebt gekozen>**.
- Degene die als eerste het goede antwoord vindt, wint het spel.
- Geef de winnaar een applaus.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor een stapel (oude) regionale en landelijke kranten, scharen, lijmstiften en A4-vellen.

› Activiteit

- Geef ieder tweetal een schaar, een lijmstift en een A4-vel.
- Wijs ze op de stapel kranten.
- Vraag ze om **woorden** en **beelden** uit te knippen die te maken hebben met het werk van het Leger des Heils in Nederland.
- Vraag of ieder tweetal hun A4-vel na 8 minuten wil laten zien.

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

Gebruik de audiobijlage (circa 4 minuten) om de geschiedenis van het Leger des Heils te laten horen. Maak met schilderstape vakken op de vloer, ze staan elk voor een optie: **A**, **B** of **C**. Geef duidelijk aan welke optie bij welk vak hoort.

Zoek op YouTube het filmpje met de titel: **Villa Felderhof: Herman Brood en Majoor Bosshardt**.

Bij de activiteit staat precies vermeld welke fragmenten je laat zien, je kijkt totaal zo'n 13 minuten.

› Activiteit

- Beluister het audiofragment van enkele minuten over de geschiedenis van het Leger des Heils. Daag de deelnemers uit om goed te luisteren, want er komt zo een speciale **Majoor Bosshardtquiz**.
- **Leg uit:** Er worden steeds drie woorden genoemd. Een daarvan heeft een link met Majoor Bosshardt. De eerste optie die je hoort is **A**, de volgende **B** en de laatste **C**. Vraag de deelnemers na het horen van de drie opties naar het vak van hun keuze te lopen: **A**, **B**, of **C**. Vertel steeds nadat iedere deelnemer een positie heeft ingenomen, wat het juiste antwoord is.)))

A kaneelbiscuit	B chocoladekoekje	C stroopwafel
A petje	B sjaal	C kaphoed
A brief	B wenskaart	C e-mail
A thee	B koffie	C chocolademelk
A Libelle	B Strijdkreet	C Margriet
A kapitein	B majoor	C luitenant-kolonel
A restaurant	B café	C discotheek
A nette jurk	B spijkerbroek	C zwarte rok met blouse
A tram	B auto	C bus
A leren tas	B Albert-Heijntas	C rugzak

- Vertel dat we enkele (oude) **fragmenten** gaan kijken van Majoor Bosshardt en Herman Brood te gast bij Villa Felderhof.
Fragment: 8:13-10:30 'Ik ben overal welkom, maar ik hoor nergens'
Fragment 14:00-17:04 'Foto's uit de tas'
Fragment 30:10-38:08 'Bidden'
- Vraag alle deelnemers na het kijken om iets wat ze **raakt** of wat ze **opvallend** vinden te benoemen.
- Ga gelijk door naar het onderdeel 'Praktijk'.

PRAKTIJK

20 MINUTEN

» Voorbereiding

Print de bijlage in kleur en knip de 15 kaartjes uit.

Tip*: Ga je de cursus vaker geven? Lamineer de kaartjes. Je kunt ze dan vaker gebruiken.

» Activiteit

- **Vertel:** Je hebt net iets gezien en gehoord van Majoor Bosshardt.
Vraag aan iedere deelnemer:
 - Kun je een overeenkomst en/of verschil noemen tussen jezelf en Majoor Bosshardt, denkend aan je eigen werk bij het Leger des Heils?
 - Wat doe je misschien net als zij?
 - Wat doe je anders?
- Vertel dat je tegenwoordig in Amsterdam het Majoor Bosshardthuis kunt bezoeken en een gratis rondleiding kunt krijgen.
- Leg de kaartjes verspreid op tafel. Benoem dat het Leger des Heils veel mag doen in Nederland.)))

- **Vraag iedereen aan te wijzen:**
 - Met welk werk ben je vertrouwd?
 - Welke terreinen zijn eigenlijk onbekend voor je?
 - Is er een terrein waar je meer van zou willen weten? *
 - Hoe vind jij het om bij een grote landelijke (en internationale) organisatie (vrijwilligers)werk te doen?
- **Vertel:** De vorige bijeenkomst heb je meer gehoord over de ontstaansgeschiedenis van het Leger en over William en Catherine Booth. Zie je overeenkomsten tussen hun werk en wat er nu gebeurt? Ga hierover in gesprek met behulp van de kaartjes.

Tip*: Op de site van het Leger des Heils vind je over ieder terrein meer informatie. Daar kun je de deelnemers natuurlijk op wijzen.

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Print voor iedere deelnemer een schild, zie bijlage. Zorg voor (rode) stiften.

› Activiteit

- **Vertel:**
 - Vandaag heb je meer gehoord over de geschiedenis van het Leger des Heils in Nederland.
 - Een kenmerk van het Leger is het schild, het bestond uit een ijzeren plaat met een bloedrode achtergrond, verwijzend naar het bloed van Jezus die stierf aan het kruis. Het schild staat voor de beschermende functie die het Leger des Heils heeft voor de mens in nood.
 - Noteer voor jezelf in en om het schild wat jij wilt meenemen van deze bijeenkomst.
- Sluit de bijeenkomst als organisator plenair af. Bedank iedereen voor hun openheid en noem datum en tijd van de volgende bijeenkomst.

Onderstaand bericht is ingesproken als audiofragment

Het Leger des Heils in Nederland

Op **8 mei 1887** organiseerde **Govaars** met enkele anderen de eerste Nederlandse samenkomst van het Leger des Heils. De 'kerkdienst' in de Amsterdamse Gerard Doustraat werd door de buitenwacht met argusogen bekeken. Het Leger trok zich namelijk weinig aan van de traditionele vormen van een kerkdienst.

Maar men ging anders denken tijdens de strenge winter van 1890. Als christenen voelden de Legermensen zich betrokken bij de honderden dak- en thuislozen die te lijden hadden onder de extreme kou. Ze openden de deuren voor hen en het maatschappelijk werk van het Leger was begonnen.

Tweede wereldoorlog

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het Leger des Heils door de Duitsers verboden, omdat het als stichting Engels bezit zou zijn. Daarop besloten enkele leidinggevenden van het Leger de 'Geloofsgemeenschap' op te richten. Het Leger werd dus een kerk, zo kon de organisatie haar werk voortzetten.

Een boegbeeld van het Leger des Heils is **Alida Bosshardt**.

Op **8 juni 1913** wordt **Alida Margaretha Bosshardt in Utrecht geboren**. Als dochter van een rooms-katholieke vader en een reformatorische moeder bezoekt zij veel verschillende kerken. Totdat zij op achttienjarige leeftijd getuige is van een openluchtsamenkomst van het Leger des Heils. De boodschap van een heilssoldaat – "**De God die mij liefheeft, heeft ook u lief**" – spreekt haar zo aan dat ze besluit lid te worden van het Leger des Heils. Ze wordt heilssoldaat.

Officier van het Leger des Heils

Alida Bosshardt wil haar geloof in God handen en voeten geven. Dit doet zij door te werken in een kinderkuis in Utrecht. Bij dit werk wil zij het echter niet laten. Ze heeft namelijk het gevoel geroepen te zijn om voorganger (heilsofficier) te worden.

In **1933** rondt ze de Kweekschool voor Officieren in Amstelveen af en daarna wordt zij uitgezonden als heilsofficier naar Rotterdam. Al na een jaar vertrekt zij echter naar kinderkuis Zonnehoek in Amsterdam, waar veel Joodse kinderen zaten. Regelmatig bracht ze op haar fiets Joodse kinderen

naar onderduikadressen, vaak zonder hun namen te kennen. Ze zat hiervoor drie weken gevangen, maar ontsnapte toen een aantal bewakers niet goed oplette. In **2004** kreeg ze voor het redden van veel Joodse levens de prestigieuze **Yad Vashem-onderscheiding**.

Net als oprichter William Booth destijds in Londen maakt majoor Bosshardt min of meer toevallig, tijdens wandelingen door de hoofdstad, kennis met de armoede en ellende in delen van de stad. Ze blijkt volledig op haar plek op het moment dat zij iets voor dak- en thuislozen, verslaafden en prostituees kan betekenen.

Op vrijdagavond zingt en getuigt zij, samen met enkele collega's, op de wallen van Gods liefde voor de mens die het contact met Hem verloren is. In **1948** krijgt ze de opdracht om het goodwillwerk in de oude binnenstad officieel te beginnen. Zij krijgt een vlag en 100 gulden mee. Het Goodwillcentrum stond altijd open voor iedereen die haar nodig had.

Bekende Nederlander

In **1951** verlaat majoor Bosshardt het hoofdkwartier en krijgt een pand aan de Oudezijds Voorburgwal. Het goodwillwerk en het aantal medewerkers groeien. Naast alle hulpbehoevenden, weten ook de media haar steeds vaker te vinden, zeker na haar deelname aan het televisieprogramma '**Anders dan anderen**'.

Op slag is ze een **bekende Nederlander**. Het goodwillwerk en haar leidster vallen ook het **Koninklijk Huis** op. Vooral Prinses Beatrix is onder de indruk van het werk dat wordt verricht in de Amsterdamse binnenstad. In **1965** besluit ze daarom om getooid met pruik en dikke bril een avond met 'de majoor' op stap te gaan. Samen verkopen ze het evangelisatieblad **Strijdkreet** en gaan ze op huisbezoek bij prostituees.

Onderscheidingen

In **1978** gaat majoor Bosshardt met pensioen. Inmiddels is zij bevorderd tot **luitenant-kolonel** en benoemd tot **Ridder in de Orde van Oranje Nassau**. 'De majoor' is ondanks de vele aandacht en loftuitingen altijd zichzelf gebleven. Alle eer was blijkbaar niet aan haar besteed. Want, zo zei ze zelf, "**Ik ben in dienst van God om mensen te dienen. Niet mij, maar Hem komt alle eer toe**".

Op **25 juni 2007** is 'de majoor' op **94-jarige leeftijd** overleden.

Het Leger des Heils in Nederland, wat we doen:

AMBULANTE BEGELEIDING

Sommige mensen of gezinnen lukt het niet om helemaal zelfstandig te wonen. Wij begeleiden mensen thuis (ambulante begeleiding) zodat zij de zaken op orde krijgen. Doel is dat ze zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

BESCHERMD WONEN

Voor sommige mensen is de hulp die zij nodig hebben zo complex dat we hen alleen kunnen helpen als ze bij ons wonen. Het Leger des Heils heeft verschillende vormen van beschermd wonen.

BUURTWERK

Onze buurthuis kamers zijn van en door de buurt. Ontmoeting, omzien naar elkaar, goede gesprekken en samen optrekken. Een plek waar je thuiskomt en waar iedereen welkom is. Je hoort erbij en je wordt gezien.

GELOOF EN ZINGEVING

Het Leger des Heils is een christelijke beweging. Alles wat we doen wordt geïnspireerd door de Bijbel. In het bijzonder de woorden en daden van Jezus. Wist je dat je op alle locaties van Geloven in de Buurt terecht kunt voor activiteiten rond zingeving en geloof? Ook kent het Leger des Heils geloofsgemeenschappen, die worden korpsen genoemd.

HOTEL EN CONGRESCESTRUM BELMONT

Hotel en congrescentrum Belmont is onderdeel van het Leger des Heils. Belmont ligt op een unieke locatie in het midden van Nederland. Daar waar rust en ruimte beginnen. Het is de plek voor een fijne hotelovernachting of een evenement, groot of klein. Bovendien help je door jouw bezoek mensen re-integreren op de arbeidsmarkt.

JEUGDBESCHERMING

Ouders zijn verantwoordelijk voor een veilige en pedagogisch verantwoordelijke opvoeding van hun kinderen. Als een rechter bepaalt dat in een gezin gedwongen hulpverlening nodig is, komt jeugdbescherming in beeld.

JEUGDHULP EN GEZINSONDERSTEUNING

Het opvoeden van kinderen is een grote verantwoordelijkheid. Soms lukt het ouders niet om die verantwoordelijkheid voor hun kinderen te dragen. Het kan zijn dat kinderen en jongeren niet meer thuis kunnen wonen. Dit komt vaak door verschillende moeilijke omstandigheden. Wij begeleiden hen daarbij.

MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

In de maatschappelijke opvang kunnen mensen terecht die geen dak boven hun hoofd hebben. Zij leven vaak op straat of gaan van plek naar plek.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Lokaal, nationaal en internationaal komen wij in actie en strijden we tegen armoede en onrecht. Ook over de grens van Nederland ondersteunen wij kwetsbare mensen bij het leven van een menswaardig en zelfvoorzienend bestaan.

PARTICIPATIE

De mensen die wij helpen, hebben vaak meerdere problemen. Daardoor is het lastig dagbesteding of een baan te vinden en te behouden. Binnen onze participatieprojecten besteden we aandacht aan sport, vrije tijd, dagbesteding en re-integratie.

RECLASSERING

Het Leger des Heils is een van de drie reclasseringsorganisaties in Nederland. Ons reclasseringswerk ondersteunt (ex) gedetineerden bij hun terugkeer in de maatschappij.

TWEEDEHANDS KLEDING

Het Leger des Heils zamelt tweedehands kleding in onder de naam ReShare. Dit doen we al meer dan 100 jaar! We geven de kleding weg aan mensen die het kunnen gebruiken of ze wordt verkocht in onze ReShare Stores.

VERPLEGING EN VERZORGING

Het Leger des Heils heeft verschillende specialistische verpleeghuizen. Daarnaast verplegen wij mensen thuis in de wijk.

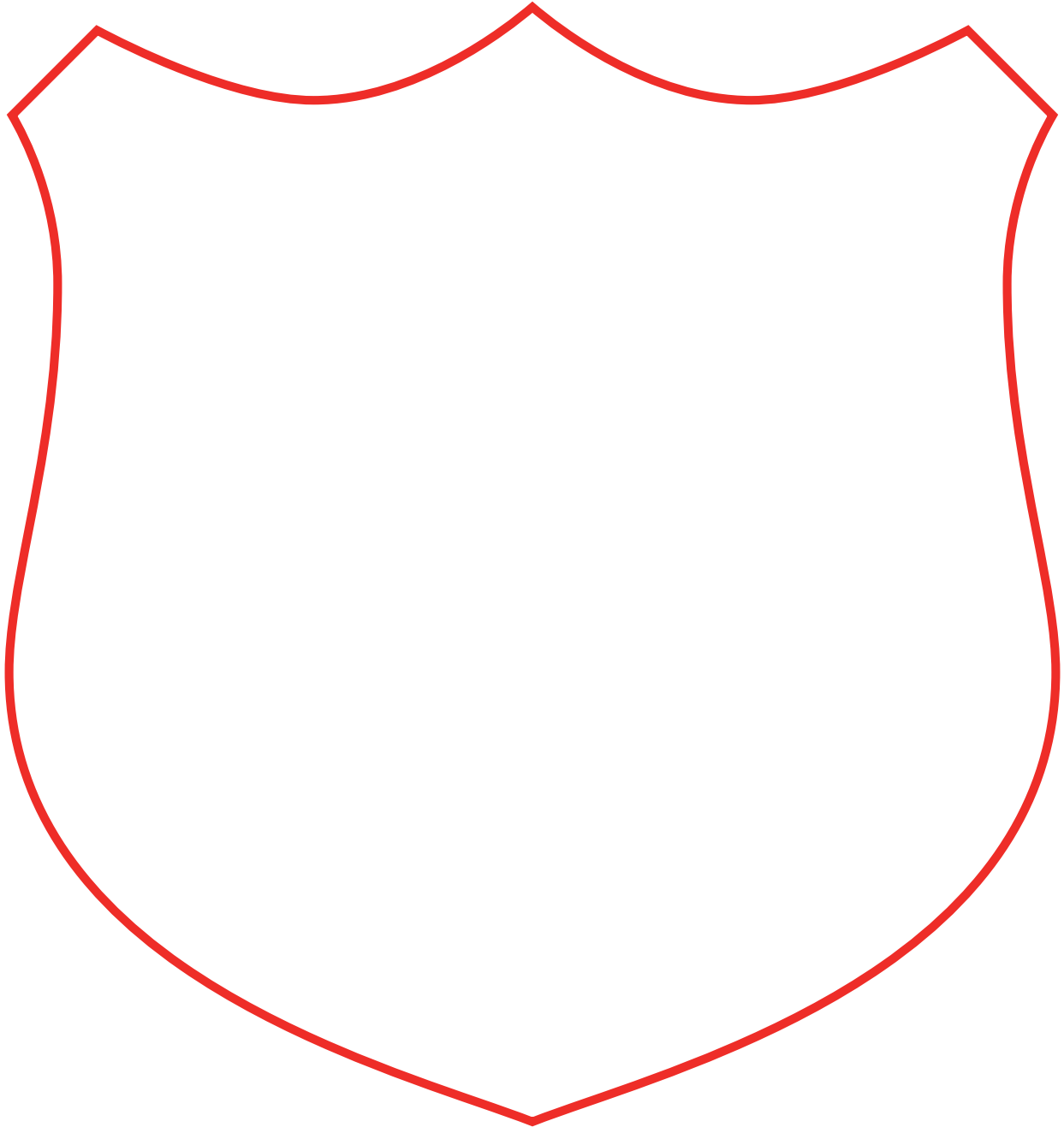
VELDWERK & SOEPBUS

Veldwerk zoekt dak- en thuisloze mensen op die op straat leven en zorg mijden. We helpen hen met praktische hulp en slaan een brug naar verdere hulpverlening.

VERSLAVINGSZORG

Wij helpen mensen met een alcohol- of drugsverslaving. Vaak hebben deze mensen naast een verslaving ook lichamelijke of psychische problemen, een verstandelijke beperking, schulden of een strafblad.

LES

3

BIJEENKOMST 3

THEMA

Het DNA van het Leger des Heils

Doelen

- ✓ De deelnemers leren de missie van het Leger des Heils kennen.
- ✓ De deelnemers leren verwoorden wat hun drijfveren zijn om te werken voor het Leger des Heils.
- ✓ De deelnemers leren de 8 DNA-kenmerken van het Leger des Heils kennen en gaan in gesprek over de mate waarin zij de DNA-werkwijze uitleven tijdens hun werkzaamheden.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie, thee, doppinda's en walnoten (in dop), met daarbij een notenkraker.

› Activiteit

- Heet alle deelnemers bij binnenkomst welkom en vraag of ze zin hebben om iets te drinken.
- Op het moment dat alle deelnemers er zijn, wijs je op de noten.
- Vraag wie er wat noten wil kraken?
- Bedank diegene voor hun inzet.
- Benoem dat het vandaag gaat over de missie van het Leger des Heils. Waar staan we voor? Wat is ons DNA? Een kenmerk is dat we ons inzetten, ook als het kraakt en niet vanzelf gaat. Wij geloven dat ieder mens de moeite waard is.

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Geen

› Activiteit

- **Vertel:** Missie heeft alles te maken met: waar sta je voor. Dus nu even over jou. **Waar sta je voor?** Je hoort 2 keuzes. Je moet kiezen. Ga je voor de eerste optie dan blijf je zitten. Ga je voor de tweede optie dan sta je op.
- Leg de volgende keuzes voor, houd de vaart erin en vraag steeds een deelnemer om een korte toelichting. Probeer zicht te krijgen op wat de doorslag geeft om deze keuze te maken.
 - 100 km per uur kunnen rennen of 5 km per uur kunnen vliegen;
 - 100 daklozen aan een huis helpen of 20 mensen van hun verslaving afkrijgen;
 - opgroeien in rijkdom of rijk zijn als oudere;
 - altijd ovenwanten aan of 100 woorden per dag zeggen;
 - weten wanneer je doodgaat of weten hoe je doodgaat;
 - iedereen hoort wat jij denkt of jij hoort wat iedereen denkt.
- **Leg uit:** Een **missie** is iets waar je voor staat. Een missie is tijdloos en vaak ontstaan in het verleden. De missie vertelt iets over de identiteit (wie zijn we) en noemt welke waarden belangrijk zijn.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor mogelijkheden om het YouTube-filmpje 'Zolang zullen wij strijden | Leger des Heils' (duur: 1:10) te laten zien.

› Activiteit

- Bekijk met elkaar het filmpje.
- Kies enkele vragen om te bespreken:
 - Is er een zin in het filmpje die ook weergeeft waar jij voor staat als je denkt aan je (vrijwilligers)werk?
 - Kan het leven iedereen keihard onderuit halen?
 - Hoeveel kansen geef jij iemand?
 - Doet elk mens ertoe?
 - Zo lang (... er werden allerlei situaties genoemd) zullen wij strijden. Denk jij dat het Leger des Heils op een dag geen bestaansrecht meer heeft?

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

In de bijlage vind je een overzicht met 24 kaartjes: 8 kaartjes met DNA-kenmerken, 8 kaartjes met 'Wat we geloven' en 8 kaartjes met 'Hoe we werken'. Een horizontale rij van drie kaartjes hoort bij elkaar.

Print de bijlage driemaal. Eenmaal voor beide teams en eenmaal voor jezelf, zodat je de antwoorden bij de hand hebt. Zorg voor 2 Jenga-spellen, 1 voor elk team. Knip de 8 DNA-kenmerken uit en plak ieder DNA-kenmerk met plakband op een jengablokje. Bouw 2 jengatoren (voor ieder team een toren) en verwerk in iedere toren de 8 blokjes met het DNA. Plaats de blokjes met DNA-kenmerk zo dat ze straks goed te pakken zijn (middelste blokjes). Knip daarna ook voor beide teams de overige 16 kaartjes uit.

› Activiteit

- Verdeel de deelnemers in twee teams.
Wijs beide teams op hun jengatoren.
- **Vertel:** In iedere toren zijn 8 blokjes met DNA-kenmerken van het Leger des Heils verstopt. Het is aan jullie om deze blokjes zo snel mogelijk in handen te krijgen, zonder dat de toren valt natuurlijk! Ieder team mag steeds om de beurt proberen een blokje te pakken. (Geef steeds een andere deelnemer van het team een beurt zodat iedereen meespeelt.)
- **Vertel:** Op het moment dat je de 8 DNA-blokjes hebt, ontvang je nog 16 kaartjes, 8 met 'Wat wij geloven' en 8 met 'Hoe we werken'. Deze 16 kaartjes zijn alleen in de war geraakt dus als jullie ze in handen krijgen, moeten jullie even puzzelen, want bij ieder DNA-kenmerk hoort een kaartje 'Wat wij geloven' en een kaartje 'Hoe we werken'. Er zijn dus 8 sets van 3 kaartjes.
Het winnende team heeft als eerste de 8 combinaties van kaartjes met DNA-kenmerken, 'Wat wij geloven' en 'Hoe we werken' goed neergelegd (overeenkomstig de bijlage). Geef ze een applaus.)))

- Neem met de hele groep na het spelen kort de 8 combinaties van DNA-kenmerken, 'Wat wij geloven' en 'Hoe we werken' door.
- **Leg uit:** Wat op de kaartjes staat is een ideaalbeeld en iets waar we dagelijks aan (blijven) werken.
- Vertel dat de DNA-informatie voor dit spel is samengevat. En dat je op de site van het Leger des Heils per DNA-kenmerk een filmpje kunt vinden met meer informatie.

PRAKTIJK

20 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor stiften en print voor iedere deelnemer het A4'tje uit de bijlage met het overzicht met DNA-kenmerken, 'Wat we geloven' en 'Hoe we werken'. De lege kolom vooraan is bedoeld om (deels) in te kleuren.

› Activiteit

- Geef iedereen de bijlage en een stift.
- **Leg uit:** Zoals je ziet is het christelijk geloof de basis van waaruit het Leger des Heils werkt.
We gaan nu in groepjes van drie iets delen over onze eigen basis, aan de hand van de volgende vragen:
 - Wat is jouw drijfveer om je in te zetten?
 - Speelt levensbeschouwing een rol om dit (vrijwilligers)werk te doen?
- Vraag nu alle deelnemers per DNA-kenmerk in de eerste kolom aan te geven in welke mate zij de werkwijze ('Hoe we werken') uitleven tijdens hun (vrijwilligers)werk.
Kleur je een vak helemaal vol dan ben je er heel vaak mee bezig. Kleur je het een klein beetje dan ben je er zelden mee bezig.
- Kies daarna optie 1 of 2 afhankelijk van je groep:

Optie 1 - Laat deelnemers in dezelfde drietallen in gesprek gaan met behulp van het ingekleurde formulier. Stel vragen als:

- Vertel eens, wat maakt dat je een bepaald vak helemaal vol hebt gekleurd?
- Kun je een voorbeeld geven wanneer je deze werkwijze toepast?
- Hoe denk je dat het komt dat je er helemaal niet mee bezig bent? Hoe vind je dat?

Optie 2 - Ga in gesprek over de DNA-kenmerken:

- Welk DNA-kenmerk zou nooit van dit lijstje mogen? Het is het hart van het Leger des Heils.
- Welk DNA-kenmerk herken je het meest vanuit je werk?
- Is er een DNA-kenmerk waar jij persoonlijk meer in zou willen groeien?
- Is er een DNA-kenmerk dat je in de praktijk ervaart, maar op de lijst mist?

Tip: Het bespreken van het formulier (optie 1) is minder abstract dan alleen in gesprek gaan over de DNA-kenmerken. Kies de optie die het beste bij de deelnemers past.

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor allerlei hechtingsmaterialen zoals: plakstift, plakband, paperclip, nietje, secondelijm, touw, wol, enz.)))

» Activiteit

- Deel de missie (waar staan we voor): *Het Leger des Heils is een internationale beweging en behoort tot de universele christelijke kerk. Zijn boodschap is gebaseerd op de Bijbel. Zijn dienstverlening wordt gestimuleerd door de liefde tot God. Zijn opdracht is het Evangelie van Jezus Christus te prediken en in Zijn naam menselijke nood te lenigen zonder enige vorm van discriminatie. Deze missie krijgt in iedere context zijn eigen inkleuring.*
- Wijs de deelnemers op de materialen. Het zijn allemaal hechtingsmaterialen.
- Vraag iedereen te kiezen welk materiaal het meest past bij hoe verbonden zij zijn met de missie van het Leger des Heils.
- Vraag iedere deelnemer om hun keuze kort toe te lichten.
- Sluit de bijeenkomst als organisator plenair af. Bedank iedereen voor hun openheid en noem datum en tijd van de volgende bijeenkomst.

Tip: Print de missie van het Leger uit op A3-formaat of schrijf deze op een groot papier en plaats deze aan het begin van de les al zichtbaar in de ruimte zodat je er later naar kan verwijzen. Zeker als mensen niet bekend zijn met de missie is het handig dat ze die tijdens de les al een paar keer op de achtergrond ‘in beeld’ hebben.

DNA-kenmerken	Wat wij geloven	Hoe we werken
DNA: Realistisch	Wat wij geloven: Jezus was bevriend met landverraders, prostituees, ongelovigen, uitgestotenen, zieken en armen.	Hoe we werken: We zijn ons bewust van de schoonheid en de schaduwkanten in de wereld. Ook die in onszelf. We zijn niet beter dan anderen.
DNA: Idealistisch	Wat wij geloven: We geloven dat God aan eenieder aanbiedt om in verbondenheid met Hem te leven. Het is zijn ideaal dat wij, net zoals Hij, iedereen en alles van harte liefhebben.	Hoe we werken: We zetten ons in om mee te bouwen aan Gods Nieuwe wereld. Vol realisme. Maar ook vol hoop. Met daden. Met woorden.
DNA: Inclusiviteit	Wat wij geloven: In iedereen, ongeacht hun geloof, is iets te zien van Christus. Want, je mag zijn wie je bent, maar het is de bedoeling dat je een steeds mooier mens wordt.	Hoe we werken: Iedereen is welkom. Ongeacht of ze rijk of arm zijn, hun geslacht of seksualiteit, of dat ze praktisch of theoretisch zijn opgeleid.
DNA: Compassie	Wat wij geloven: Jezus is vooral bekend geworden vanwege zijn mededogen. Hij voelde mee met de pijn en het verdriet van anderen. De liefde van God zet ons aan tot actie.	Hoe we werken: Het raakt ons: mensen zonder dak boven hun hoofd, verslavingen, verwardheid, armoede, ongeplande zwangerschappen, problemen met justitie.
DNA: Eenvoud	Wat wij geloven: God is een ondoorgroendelijk mysterie. Tegelijkertijd heeft Hij zich laten kennen als een timmermanszoon. Op die manier maakte God zichzelf toegankelijk, beschikbaar voor ons.	Hoe we werken: We willen toegankelijk zijn. We proberen rechttoe, rechtaan te communiceren. De drempel voor onze hulpverlening houden we zo laag mogelijk.
DNA: Internationaal	Wat wij geloven: Wij geloven dat God ons heeft gemaakt als één familie. Mensen uit alle rassen en volken zijn broers en zussen.	Hoe we werken: Dat daagt ons uit om bij alles wat we doen, verder te kijken dan alleen onze buurt, onze stad of ons land. Wereldwijd voor elkaar zorgen is belangrijk voor ons.
DNA Hoorbaar	Wat wij geloven: Een van de eerste zaken die we in de Bijbel over God lezen, is dat Hij spreekt. Vanuit diezelfde liefde klinkt ook vol passie zijn woede over onrecht.	Hoe we werken: We zijn zo enthousiast over wat God in onze levens en die van anderen doet, dat we daar graag over vertellen. Ten tweede kunnen we onze mond niet houden als het gaat om onrecht. We voelen ons geroepen het op te nemen voor mensen die het slachtoffer zijn van mensenhandel, armoede, enz.
DNA: Zichtbaar	Wat wij geloven: Jezus liet zich zien, horen, vasthouden. Daarmee maakte Hij duidelijk dat God gekend wil zijn, zich wil verbinden, wil helpen, wil bevrijden.	Hoe we werken: We willen dat mensen weten dat ze bij ons terecht kunnen. Dat ze bij ons iets zien van de nieuwe wereld waarover Jezus spreekt. Vandaar dat felrode zichtbare logo, het werken met vlaggen, slogans en posters.

Inkleuren	DNA-kenmerken	Wat wij geloven	Hoe wij werken:
	DNA: Realistisch	Jezus was bevriend met landverraders, prostituees, ongelovigen, uitgestotenen, zieken en armen.	We zijn ons bewust van de schoonheid en de schaduwkanten in de wereld. Ook die in onszelf. We zijn niet beter dan anderen.
	DNA: Idealistisch	We geloven dat God aan eenieder aanbiedt om in verbondenheid met Hem te leven. Het is zijn ideaal dat wij, net zoals Hij, iedereen en alles van harte liefhebben.	We zetten ons in om mee te bouwen aan Gods Nieuwe wereld. Vol realisme. Maar ook vol hoop. Met daden. Met woorden.
	DNA: Inclusiviteit	In iedereen, ongeacht hun geloof, is iets te zien van Christus. Want, je mag zijn wie je bent, maar het is de bedoeling dat je een steeds mooier mens wordt.	Iedereen is welkom. Ongeacht of ze rijk of arm zijn, hun geslacht of seksualiteit, of dat ze praktisch of theoretisch zijn opgeleid.
	DNA: Compassie	Jezus is vooral bekend geworden vanwege zijn mededogen. Hij voelde mee met de pijn en het verdriet van anderen. De liefde van God zet ons aan tot actie.	Het raakt ons: mensen zonder dak boven hun hoofd, verslavingen, verwardheid, armoede, ongeplande zwangerschappen, problemen met justitie.
	DNA: Eenvoud	God is een ondoorgrondelijk mysterie. Tegelijkertijd heeft Hij zich laten kennen als een timmermanszoon. Op die manier maakte God zichzelf toegankelijk, beschikbaar voor ons.	We willen toegankelijk zijn. We proberen rechttoe, rechtaan te communiceren. De drempel voor onze hulpverlening houden we zo laag mogelijk.
	DNA: Internationaal	Wij geloven dat God ons heeft gemaakt als één familie. Mensen uit alle rassen en volken zijn broers en zussen.	Dat daagt ons uit om bij alles wat we doen, verder te kijken dan alleen onze buurt, onze stad of ons land. Wereldwijd voor elkaar zorgen is belangrijk voor ons.
	DNA: Hoorbaar	Een van de eerste zaken die we in de Bijbel over God lezen, is dat Hij spreekt. Vanuit diezelfde liefde klinkt ook vol passie zijn woede over onrecht.	We zijn zo enthousiast over wat God in onze levens en die van anderen doet, dat we daar graag over vertellen. Ten tweede kunnen we onze mond niet houden als het gaat om onrecht. We voelen ons geroepen het op te nemen voor mensen die het slachtoffer zijn van mensenhandel, armoede, enz.
	DNA: Zichtbaar	Jezus liet zich zien, horen, vasthouden. Daarmee maakte Hij duidelijk dat God gekend wil zijn, zich wil verbinden, wil helpen, wil bevrijden.	We willen dat mensen weten dat ze bij ons terecht kunnen. Dat ze bij ons iets zien van de nieuwe wereld waarover Jezus spreekt. Vandaar dat felrode zichtbare logo, het werken met vlaggen, slogans en posters.

LES

4

BIJEENKOMST 4

THEMA

De plaats van de Bijbel in het Leger des Heils

Doelen

- ✓ De deelnemers krijgen inzicht in wat de Bijbel en de geschiedenis van het Leger des Heils met elkaar te maken hebben.
- ✓ De deelnemers krijgen op creatieve wijze meer inzicht in de veelzijdige inhoud van de Bijbel.
- ✓ De deelnemers ontdekken dat de Bijbel voor het Leger des Heils een bron is tot sociaal rechtvaardig handelen.
- ✓ De deelnemers verwoorden wat hun bron is om bij te dragen aan de missie van het Leger des Heils.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie, thee en een Tony's Choclonely-reep. Maak van de wikkel van de reep een puzzel. Verdeel deze in een aantal snippers en verstop die in de ruimte waar jullie bijeenkomen.

› Activiteit

- Heet alle deelnemers bij binnenkomst welkom en vraag of ze zin hebben om iets te drinken.
- Zet de chocolade pas op tafel als de groep compleet is. Geef aan dat ze, voor ze chocolade mogen eten, alle snippers van de wikkel moeten vinden en deze als een puzzel in elkaar zetten. Als dit gelukt is, mag iedereen chocolade nemen.
- **Vertel:** Vandaag gaat het over de Bijbel. De Bijbel is het heilige boek van christenen en voor het Leger des Heils een bron tot rechtvaardig handelen. Het boek bestaat uit allerlei boeken en recent (2021) zijn er nog eeuwenoude fragmenten gevonden nabij de grotten waar in 1947 de Dode Zeerollen zijn gevonden. Bijzonder om teksten te vinden die bijna tweeduizend jaar verstopt waren. Door het warme en droge klimaat hebben de manuscripten het bijna tweeduizend jaar overleefd. Maar van de honderden 'rollen' zijn er maar drie redelijk compleet, van de rest zijn alleen enkele fragmenten over, in totaal een stuk of 25.000 stukjes tekst. Hierdoor is het voor wetenschappers een heel gepuzzel om te achterhalen wat er staat. Maar door het jarenlange minutieuze werk van een leger aan wetenschappers zijn veel manuscripten gerestaureerd.

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Neem de volgende boeken mee: een kinderboek, stripboek, Young Adult, sprookjesboek, receptenboek, waargebeurd verhaal, biografie, roman, detective, psychologieboek, literair boek, muziekboek, reisverslag, studieboek, Bijbel, gedichtenbundel. Verspreid de boeken die je hebt meegenomen door de ruimte.

› Activiteit

- Begin met het stellen van de volgende vragen:
 - Ga jij voor een boek of een film? Kijk je liever een film dan ga je staan.
 - Ga je voor een papieren boek of een e- book? Ga staan als je voor het e-book kiest.
- Wijs de deelnemers op de boeken in de ruimte, benoem een aantal soorten. Geef ze daarna de volgende opdrachten:
 - Ga staan bij het soort boek wat je nu aan het lezen bent.
 - Ga staan bij het soort boek dat je het minst graag leest.
 - Ga nu naar het soort boek dat je het liefste leest.
 - Ga nu naar het soort boek wat je het vaakst leest.)))

Vraag steeds na elke vraag een deelnemer om toelichting bij hun keuze. Misschien is er ook een deelnemer die helemaal niet van lezen houdt. Laat diegene vertellen hoe die aan informatie komt en waarom dat hun voorkeur heeft.

Tip: Een alternatief is om deelnemers van tevoren te vragen of ze hun lievelingsboek meenemen. Laat iedere deelnemer kort vertellen wat maakt dat dit hun favoriete boek is.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Pak de boeken zoals genoemd bij de starter en leg ze op tafel.

› Activiteit

- **Vertel:** Ook al ziet de Bijbel er als één boek uit, de Bijbel is eigenlijk een verzameling van 66 boeken die door verschillende mensen en in verschillende tijden zijn geschreven. De Bijbel bestaat uit twee hoofddelen: het Oude Testament en het Nieuwe Testament.
- Welk soort verhalen denk je dat er in de Bijbel zijn opgenomen? Laat de deelnemers de boeken, waarvan zij denken dat verhalen als dit voorkomen in de Bijbel, oppakken van tafel.
- Loop ze daarna samen langs: er staan in de Bijbel als het ware recepten omschreven, er staan levensverhalen in, spannende verhalen die lezen als een detective, liefdesverhalen, er staat veel levenswijsheid in, het zit bomvol literatuur, er staat muziek in, het bevat reisverslagen en gedichten. Je vindt er verrassend genoeg zelfs humor in.
- **Vertel:** De Bijbel is een ongelooflijk samenhangend document. De teksten van de ongeveer 40 verschillende schrijvers van de 66 Bijbelboeken zijn verspreid over meer dan 1.500 jaar geschreven. Ondanks dat ze geschreven zijn in drie verschillende talen, passen alle boeken bij elkaar als de stukken van één gigantische legpuzzel.

Tip: Heb je veel doeners in je groep, kies dan voor deze opdracht: Maak tweetallen. Geef ze pen en papier en de opdracht om op hun telefoon informatie op te zoeken over de Bijbel: Waarom is het zo'n bijzonder boek? Vervolgens maken ze als tweetal zelf een commercial van de Bijbel, van minstens 30 seconden. Ieder tweetal laat zijn commercial zien.

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg dat er voor iedere deelnemer een bijbel is. Het is geen punt als het diverse vertalingen zijn. Gebruik de PowerPoint en koop een surprise-ei.

› Activiteit

- **Vertel:** Je weet nu dat de Bijbel allerlei verhalen bevat, maar hoe is de Bijbel opgebouwd?

Loop 'de boekenkast' (Zie PowerPoint) met de deelnemers langs. En laat zien dat de boeken die hier getoond worden ook in de Bijbel staan.

Laat zien dat ieder Bijbelboek hoofdstukken kent en een hoofdstuk weer verzen. Zo kan men redelijk snel iets opzoeken.

- Laat het surprise-ei zien.

Vraag: Heeft iemand een idee wat er in het ei zit?

Vertel: Gaat het om de inhoud van de Bijbel, dan heeft het iets van een surprise-ei.

Wat weet je zeker? (Het is klein, niet eetbaar, je kan het vaak in elkaar zitten, soms heeft het een thema dat al terug te zien is op de verpakking van de surprise-eieren, enz.).

- **Leg uit:** De Bijbel vertelt hoe God omgaat met mensen. Het Oude Testament (wijs in de PowerPoint op het eerste deel van de boekenkast) belooft dat er een surprise komt. Steeds horen mensen: er gaat iets gebeuren. Het staat vol beloftes. Er komt iemand die alles gaat veranderen! Door deze beloftes weten mensen waar Jezus zou worden geboren, van wie Hij familie is, dat Hij redding en vergeving brengt, enz. maar ze weten ook nog lang niet alles.

Het Nieuwe Testament laat zien wat de surprise is. Het beschrijft wie Jezus is en wat Hij doet op aarde en wat er gebeurt als Jezus regeert vanuit de hemel. Ook kun je er vinden hoe het na Jezus' dood verder gaat met de discipelen en worden de eerste kerken beschreven. Het laat zien hoe God blijft verrassen in het leven van mensen, door de Heilige Geest te geven.

- Geef alle deelnemers een bijbel en laat ze het boek Jesaja zelf opzoeken. Vervolgens zoeken ze hoofdstuk 61. (Dit kan best even tijd kosten, maar zo raken mensen vertrouwd met de Bijbel.)

- **Lees** nu met elkaar hoofdstuk 61:1-3 (hier uit de Bijbel in Gewone Taal) Gods dienaar zegt: *'God, de Heer, heeft mij uitgekozen. Hij heeft mij zijn geest gegeven.*

¹Hij heeft mij gestuurd om aan arme mensen het goede nieuws te brengen. En om aan mensen die lijden, weer hoop te geven. Hij heeft me gestuurd om tegen gevangenen te zeggen: 'Jullie zijn vrij!' ²Hij heeft me gestuurd om aan de mensen te vertellen: 'Er komt een jaar waarin de Heer jullie vergeeft. Er komt een tijd dat God jullie vijanden zal straffen.'

De Heer heeft me gestuurd om mensen die verdriet hebben, te troosten.

³Hij heeft me naar Jeruzalem gestuurd om de mensen daar weer vreugde te geven. Om tegen hen te zeggen: 'Jullie moeten geen rouwkleren dragen, maar feestkleren. Jullie moeten niet bedroefd op de grond zitten, maar dansen en vrolijk zijn!' Dan zullen de inwoners van Jeruzalem weer een sterk volk zijn. Dan zullen ze lijken op bomen die de Heer zelf geplant heeft, als teken van zijn macht.)))

- **Vertel:** Jesaja is een van de grote profeten (zie PowerPoint) en leefde zo'n 750 jaar voor Jezus werd geboren. Jesaja roept de mensen in Israël op om te stoppen met onrecht, corruptie en het dienen van afgoden. Maar je komt in het boek ook hoopvolle beloftes tegen en voorspellingen over Jezus die zal worden geboren.
- **Leg uit:** Voor William en Catharine Booth was de Bijbel de bron om uit te leven en het zette het aan tot sociaal handelen.
Vraag: Welke zinnen uit dit Bijbelgedeelte vind je passen bij William & Catherine Booth? Zet de PowerPoint aan met de tekst en laat de deelnemers reageren.
- **Vertel:** Hoe kijkt het Leger des Heils naar de Bijbel?
 - De Bijbel is het Woord van God, hoewel hij geschreven is door mensen. God heeft hen geïnspireerd om te schrijven.
 - De Bijbel helpt je tijdens het leven en bereidt je voor op het leven na de dood.
 - De Bijbel helpt je om Gods stem te horen en te verstaan.
 - De Bijbel leert je om wijze beslissingen te nemen in het leven. Het is een eerlijk boek.
 - Door het lezen van de Bijbel krijg je instructie. Je kunt als het ware goede vrienden worden met personen die in de Bijbel staan. Van hen kun je leren.
 - Veel christenen lezen dagelijks de Bijbel, het inspireert ze en ze gaan er samen over in gesprek.

PRAKTIJK

20 MINUTEN

› Voorbereiding

Gebruik een Bijbel en de PowerPoint slide 3-7.

› Activiteit

- **Vertel:** Er zijn tal van inspirerende verhalen in de Bijbel. Een van die verhalen staat in Lucas 10:29-37.
- Lees het verhaal en toon de beelden van het verhaal van Willem de Vink tegelijk op de PowerPoint.
- **Bespreek in drietallen:**
 - In wie herken jij je en waarom?
 - Wat denk je dat Jezus wil vertellen met dit verhaal?
 - Er komen allerlei personen in dit verhaal voor: de priester, de hulp priester, de rovers, de gewonde man, de Samaritaan en de herbergier. Wie zou jij willen zijn in dit verhaal en waarom?
 - Handel jij ook zoals de persoon die je zou willen zijn in dit verhaal, bijvoorbeeld als je denkt aan je (vrijwilligers)werk?
 - Sta jij ook wel eens voor het dilemma: wel of niet helpen? Leg uit.
 - Heeft dit verhaal voor jou te maken met de missie van het Leger des Heils? Zo ja, op welke manier?

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Print voor iedere deelnemer de bijlage, bij voorkeur op rood papier.
Zorg voor pennen.

› Activiteit

- **Vertel:** Voor William Booth betekende de Bijbel: *'God heeft zijn hart aan het papier toevertrouwd'*.
- Geef iedere deelnemer het hart en vraag ze op het hart te schrijven:
 - Hoe kijk je aan tegen de Bijbel na deze bijeenkomst?
 - Wat is voor jou de bron om (vrijwilligers)werk te doen bij het Leger des Heils?
- Ga na of er een of enkele deelnemers zijn die iets willen delen van wat ze hebben opgeschreven.
- Sluit de bijeenkomst als organisator plenair af. Bedank iedereen voor hun openheid en noem datum en tijd van de volgende bijeenkomst.

Hoe zit de Bijbel in elkaar?

De Bijbel kent een bepaalde **orde**. Elk boek hoort thuis in een bepaalde **categorie**.

Gebruikt met toestemming van de
Internationale Bijbel Bond (IBB)

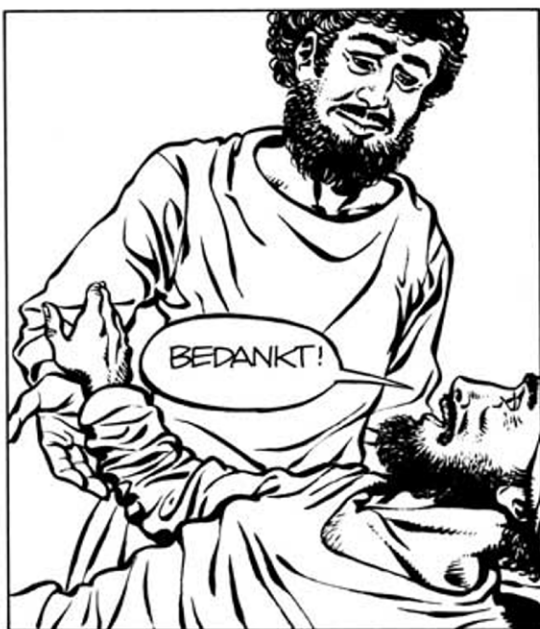
DE WEG IN DIT ONHERBERGZAME GEBIED IS GEVAARLIJK. DIT SLACHTOFFER BEWIJST DAT OPNIEUW. DE VOORBIJGANGER DIE DEZE MAN WIL HELPEN LOOPT KANS ZELF BEROOFT TE WORDEN. DE SITUATIE VAN DE ZWAAR GEWONDE LIJKT HOPELOOS....

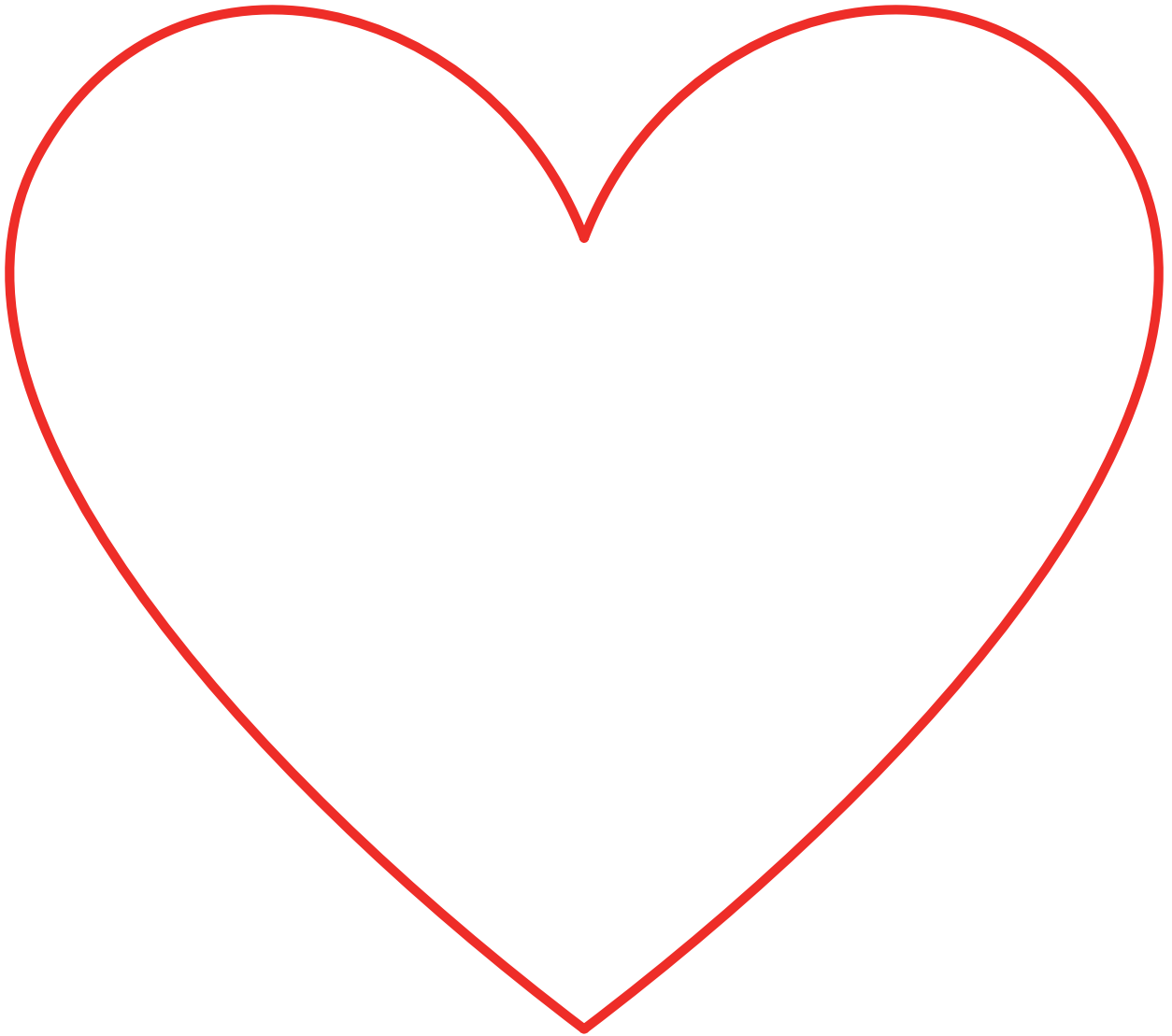
DE NATIONALITEIT VAN DEZE VREEMDE HEEFT IN DIT LAND EEN SLECHTE REPUTATIE.... TOCH IS HIJ DEGENE DIE ZIJN HART LAAT SPREKEN EN VAN ZICHZELF AFZIET OM DE ANDER TE HELPEN. DAT VERHEFT HEM BOVEN ELK VOORoorDEEL.

IK HOOP DAT DIT GENOEG IS OM HEM TE KUNNEN VERZORGEN. ANDERS BETAAL IK DE REST LATER.

WILLEM DE VINK

LES

5

BIJEENKOMST 5

THEMA

Sociale acties

Doelen

- ✓ De deelnemers krijgen meer inzicht in de barre omstandigheden waarin de oprichters van het Leger des Heils leefden en in de christelijke motivatie om in actie te komen voor mensen in allerlei omstandigheden.
- ✓ De deelnemers delen wat het voor hen betekent om zich sociaal in te zetten.
- ✓ De deelnemers delen hun inspiratie om in actie te (blijven) komen en verwoorden hoe ver zij daarin gaan.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie en thee en koop 2 chocoladerepen. Een reep van Tony's Chocolonely en een oneerlijke reep chocolade. Laat de repen voor de test niet zien aan de deelnemers. Zorg voor theedoeken.

Tip: Kun je geen oneerlijke chocolade vinden? Vervang de chocolade voor een test met (on)eerlijke koffie en/of thee.

› Activiteit

- Heet deelnemers bij binnenkomst welkom.
- Bied iedere deelnemer een kopje koffie of thee aan.
- Nodig twee deelnemers uit om mee te doen aan een chocoladesmaakttest. Hiervoor gaat de theedoek even om de ogen. Nodig beide deelnemers uit om van beide repen een stukje chocolade te proeven.
Vraag: Welke smaakt beter? Welke reep smaakt naar eerlijke chocolade? Verklap pas nadat beide deelnemers hebben geproefd welke chocolade eerlijk is en welke niet.
- Vraag deelnemers of zij Fairtradeproducten kopen. Wat maakt dat je dat (niet) doet? Zou je het willen?
- **Vertel:** Vandaag gaat het over sociale acties. Het Leger des Heils is vanaf de oprichting een organisatie die in actie komt. Een Fairtradeproduct kopen kun je zien als een sociale actie. Je draagt bij aan goede werkomstandigheden en de leverancier krijgt een goede prijs. Ook is er zorg voor de natuur.

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Speel dit spel **buiten**. Zorg voor één grote emmer en voor een (yoghurt) emmertje en een spons per deelnemer. Zet bij iedereen aan de binnenzijde van het (yoghurt)emmertje op een kwart vanaf de bodem een maatstreepje met watervaste stift of schilderstape. Zet de kleine emmers op een rij. Vul de grote emmer met water en zet die op minstens vijf meter afstand van de (yoghurt)emmers.

› Activiteit

- Wijs de deelnemers op de grote emmer met water. Geef iedere deelnemer een spons en wijs ze op hun emmertje aan de overzijde.)))

- **Leg uit:** Na het startsein doop je de spons in de emmer en ren je naar jouw emmertje aan de overkant. Daar leeg je de spons. Dan loop je terug naar de grote emmer, enz.
Wie als eerste de eigen emmer gevuld heeft tot het maatstreepje, wint.
- **Vertel:** De wereld is niet eerlijk. De een heeft veel en de ander weinig. Het is aan ons om dat wat er is te (ver)delen. Om mee te werken aan een rechtvaardiger wereld moet je in actie komen, net zoals je deed tijdens het spel. Het Leger des Heils gelooft dat we met elkaar in actie kunnen en moeten komen, omdat elk leven het waard is om geleefd te worden.

Tip: Heb je veel deelnemers? Maak dan twee- of drietallen. Ze rennen om de beurt en geven de spons aan elkaar door. Je hebt dan minder emmertjes nodig. Ze strijden dan als teams tegen elkaar.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor mogelijkheden om de volgende twee YouTube filmpjes te laten zien:

- Salvation Army - William Booth "I'll Fight" (duur 0:59)
- Radiohead All I Need video for MTV's EXIT CAMPAIGN (duur 3:47)

› Activiteit

- Bekijk met elkaar het filmpje van Wiliam Booth.
- Bekijk vervolgens het filmpje 'All I need'.
- Geef deelnemers de kans om te reageren.
- **Vraag:** Wat voor gevoel geeft het tweede filmpje jou? Wat voor gevoel zou dit filmpje William Booth geven, denk je?

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

Maak tweetallen indien mogelijk. Kan dit niet? Laat deelnemers dan individueel reageren op de situaties.

› Activiteit

- **Vertel:** Je gaat tijdreizen. Er is nu veel onrecht, maar 150 jaar geleden was het zeker niet beter. Je hoort zo twee situaties die zo'n 150 jaar geleden actueel waren. Stel dat William Booth naar je toekomt als vriend en je vraagt om ideeën hoe dit onrecht te bestrijden. Hoe zou je reageren?)))

- **Situatie 1:** In de 19^e eeuw werkten veel mensen in luciferfabrieken. Ze werkten onbeschermd met gele fosfor. De arbeiders kregen eerst tandpijn en opgezwollen tandvlees. Later ontstonden er abscessen aan het kaakbot. Zonder operatieve verwijdering kreeg men ernstige hersenschade, aantasting van andere organen en ging men dood. De ziekte was extreem pijnlijk. Afstervend botweefsel ontsierde de patiënt en veroorzaakte een walgelijk ruikende afscheiding. De bazen werden rijk. De arbeiders werden blootgesteld aan deze afschuwelijke ziekte en maakten lange dagen met nauwelijks pauzes.
- Geef ieder tweetal tijd om te overleggen en vraag wat hun ideeën zijn om dit onrecht te bestrijden.
- **Situatie 2:** Eind 19^e eeuw werden Bramwell en Florence Booth (William en Catherine's oudste zoon en zijn vrouw) zich bewust van de afschuwelijke, ondergrondse seksindustrie. Meisjes van nauwelijks tien jaar oud werden in de val gelokt van een leven in de prostitutie en seksuele uitbuiting.
- Geef ieder tweetal een moment om te overleggen en vraag wat hun ideeën zijn om dit onrecht te bestrijden.
- Vertel dat ze tijdens het volgende onderdeel de aanpak van de Booths horen. Misschien horen ze een deel van hun eigen ideeën terug in wat er werkelijk is gebeurd.
- Laat ze eerst in tweetallen bespreken wat hun motivatie is om in actie te (blijven) komen als ze onrecht zien of horen.
- **Vertel:** William en Catherine Booth kwamen voortdurend in actie. Op een zondagavond wandelde William Booth door Londen met zijn tienerzoon Bramwell. Vader William verraste zijn zoon door hem mee te nemen naar een bar. Het café zat overvol met mannen en vrouwen, velen getekend door immoreel gedrag en misdaad, sommigen waren dronken. De alcohol- en rookwolken sloegen hen op de longen. "Bramwell", zei Booth tegen zijn zoon, "dit zijn onze mensen, ik wil dat jij leeft voor hen en hen bij Christus brengt".
"Wij zijn mensen die zich bezighouden met redding - dat is onze specialiteit - gered worden, gered blijven en vervolgens een ander redden."
"Wat heeft het voor zin om het Evangelie te verkondigen aan mensen wier volledige aandacht is geconcentreerd op een krankzinnige, wanhopige strijd om te overleven? Niemand voelt zich gezegend als hij koude voeten heeft en niemand werd ooit gered terwijl hij kiespijn had."
- Laat ze in tweetallen bespreken: Wat is de motivatie van William en Catherine Booth om in actie te komen?

PRAKTIJK

20 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor een doosje lucifers, een Bijbel en desgewenst een print van de bijlage. In de bijlage staat wat William, Bramwell en Florence Booth deden. Zorg dat je dit in je eigen woorden kunt vertellen of lees het voor.)))

» Activiteit

- **Vertel:** Zojuist hebben jullie nagedacht over 2 situaties van onrecht in de 19e eeuw.
Deel hoe William Booths streed tegen het onrecht in de eerste situatie (zie bijlage), vertel het of lees het voor.
- Geef hierna iedere deelnemer vijf lucifers. Laat ze door een aantal lucifers neer te leggen weergeven hoe ver zij vinden dat William Booth gaat in de strijd tegen onrecht. Wie veel lucifers neerlegt, vindt dat William heel ver gaat. (*)
Vraag twee deelnemers om toelichting.
- Deel hoe Bramwell en Florence Booth (zie bijlage situatie 2) streden tegen het onrecht.
Laat de deelnemers opnieuw reageren met de lucifers en vraag twee van hen om toelichting.
- **Vertel:** In de Bijbel staat: 'Je moet zwakke mensen verdedigen, je moet mensen die machteloos zijn, beschermen. Blijf niet zwijgen, geef een rechtvaardig oordeel, help arme mensen, help mensen die het moeilijk hebben.' Spreuken 31:8-9 (BGT)
Vraag: Vind je dat het Leger des Heils strijdt tegen onrecht zoals in deze tekst staat? Hoe ver vind je dat het Leger des Heils gaat? Geef het aan met de lucifers.
- **Bespreek:** Wat betekent het voor jullie om je sociaal in te zetten tegen het onrecht?
Je kunt zo nodig inbrengen dat strijden tegen onrecht op vele manieren kan. Voor de familie Booth was het hun levenswerk. Het kan bij de deelnemers zijn door hun inzet bij het Leger des Heils. Maar daarnaast ook heel anders. Door het geven van een gift aan een organisatie of het kopen van Fairtradeproducten. Beide hebben impact, maar waar kies je voor?
Je kan mantelzorger zijn, opkomen voor iemand, protesteren, iets goeds organiseren, een manifest ondertekenen, enz.
- **Vraag:** Leg neer met lucifers, hoe ver ga jij zelf in het strijden tegen onrecht? Laat de deelnemers hun neergelegde aantal toelichten en vraag (bij elke deelnemer met een andere vraag) door, bijvoorbeeld zo:
 - Wat mag het jou kosten om te strijden tegen onrecht? (**)
 - Wat maakt dat je ermee doorgaat?
 - Wat geeft jou kracht om door te zetten?
 - Ga je soms (te) ver?
 - Zou je meer willen doen, wat houdt je tegen?
 - Wat is de impact van wat jij doet?

Tips: (*) Iedere deelnemer kijkt anders naar de inzet van de acties van de familie Booth. Doe je voordeel met het feit dat je direct de mening van iedere deelnemer ziet door het aantal neergelegde lucifers. Stel vragen aan degenen waarvan het aantal neergelegde lucifers sterk afwijkt. Vraag hen om toelichting.

(**) Redden (en dus strijden tegen onrecht) was het levenswerk van de familie Booth, maar ze kregen ook met veel tegenslag te maken. Het kostte ze ook veel!

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor klei en voor ieder een placemat of zo om op te kleien. Zoek op YouTube: Trinity Music Video 'Move My Heart' (duur: 4:11)

› Activiteit

- **Vraag** iedere deelnemer te bedenken wat hen inspireert om zich te blijven inzetten tegen onrecht. Het voorwerp wat daarbij past gaan ze kleien.
- Zet tijdens het kleien de song van Trinity aan.
- **Vraag** iedere deelnemer om met behulp van het voorwerp van klei toe te lichten wat hen inspireert om zich te blijven inzetten.
- **Bedank** iedereen voor hun deelname.
- **Sluit** de bijeenkomst als organisator plenair af. Bedank iedereen voor hun openheid en noem datum en tijd van de volgende bijeenkomst.

Situatie 1: Wat deed William Booth?

Door winst gedreven fabriekseigenaren wilden geen verandering aanbrengen. William Booth opende vanuit het Leger des Heils in 1891 zelf een luciferfabriek. Er werd gewerkt met onschuldige fosfor. Ook was de fabriek schoon, goed verlicht en werd er geventileerd. Er kon thee worden gezet en de honderd arbeiders ontvingen een fatsoenlijk loon – meer dan een derde boven het tarief van andere fabrieken. Booth noemde de lucifers 'Lichten in het Donkerste Engeland' en de doosjes werden voorzien van het logo van het Leger des Heils. Tegelijk met de opening lanceerde het Leger een nationale Lucifer Consumentenbond. De bondsleden werden aangespoord hun 'kruidenier, oliemannen of andere winkeliers ten minste twee keer per week op de huid te zitten, als zij deze lucifers niet in hun assortiment opnamen en verkochten, totdat zij dat wel deden'. Nadat kruideniers en andere winkeliers alleen nog maar veilige lucifers in hun assortiment opnamen, werden commerciële luciferfabrieken niet alleen gedwongen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren, maar ook om de veilige rode fosfor in hun fabrieken te gebruiken. Tien jaar na de opening van zijn luciferfabriek sloot Booth de fabriek weer, omdat het doel, 'de lonen van de lucifermakers te verhogen, te vechten tegen uitbuiting en arme mensen te steunen om via werk zichzelf te helpen', was bereikt.

Situatie 2: Wat deden Bramwell en Florence Booth?

Zij reageerden op het onrecht door met spoed tehuizen te openen om vrouwen en meisjes te redden. Binnen dertig jaar groeide het aantal blijf-van-mijn-lijfhuizen van 1 naar 117. Daarnaast kwam er een strijd tegen de sekshandel. Zo riep Bramwell Booth de hulp in van W.T. Stead, een controversiële journalist, die een undercover onderzoek naar de sekshandel in jonge meisjes uitvoerde. Het plan was om een meisje te kopen en haar naar het vaste land te verschepen. De bedoeling was om daarmee de verschrikking van deze mensenhandel aan te tonen en zelf het bewijs te leveren hoe eenvoudig en wijdverbreid de handel was. Na de 'succesvolle' uitvoering van dit plan, publiceerde Stead in juli 1885 in de Pall Mall Gazette een gedetailleerd verslag in een serie artikelen. De journalist, Bramwell en Rebecca (hun rechterhand) werden vervolgd voor hun daden, omdat de publieke opinie zich tegen hen keerde. Zij brachten de lelijke realiteit naar buiten die de meeste mensen liever niet wilden weten. Maar uiteindelijk waren de artikelen een aanleiding om te komen tot een wetsvoorstel. Vanaf augustus 1885 werd de leeftijd voor legale seks van 13 naar 16 jaar verhoogd (de hervormers hadden liever 18 gewild).

LES

6

BIJEENKOMST 6

THEMA

God dienen is mensen dienen

Doelen

- ✓ De deelnemers ontdekken vanuit het christelijke perspectief van het Leger des Heils meer over wie God is.
- ✓ De deelnemers verkennen de diepte van 'God dienen is mensen dienen', met Jezus als grote voorbeeld.
- ✓ De deelnemers verwoorden of het dienen van mensen je dichterbij God brengt.

WELKOM	10 minuten
STARTER	10 minuten
INTRO	10 minuten
KENNIS	30 minuten
DE PRAKTIJK	20 minuten
RITUEEL	10 minuten

WELKOM

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor koffie, thee, bordjes, vorkjes, cake en toppings (slagroom, tumtum, vers fruit) voor bij de cake.

› Activiteit

- Heet alle deelnemers bij binnenkomst welkom.
- **Vraag** als iedereen er is aan iedere deelnemer om iemand anders te voorzien van een kopje koffie, thee en (versierde) cake.
- **Vertel:** Vandaag gaat het over God. Misschien geloof je in God of heb je vragen over wie Hij is. Vandaag gaan we meer over Hem ontdekken en dat kan het beste door te kijken naar Jezus. Jezus leert ons wie God is. Een kenmerk van Jezus is dat Hij op aarde kwam om te dienen. Hij kwam niet naar de aarde voor Zichzelf, maar voor ons.
- **Bespreek:** Zojuist heb je daar iets van ervaren: dienen. Misschien gaat anderen (be)dienen je makkelijk af. Of vind jij bediend worden helemaal niet prettig. Geniet jij ervan om in de watten gelegd te worden?

STARTER

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor scheerschuim en gevulde waterpistolen voor de helft van de aanwezigen. Zorg eventueel voor handdoeken en vuilniszakken ter bescherming.

Tips: Bang voor viezigheid en nattigheid? Speel buiten.
Je kunt ook de veiligere variant spelen. Je hebt dan 2 spiegels nodig.

› Activiteit

- **Vertel:** Veel jonge kinderen denken bij God aan een man met een baard (Sinterklaasachtig).
- Verdeel de deelnemers in twee teams.
Laat de leden van het ene team bij zichzelf een baard van scheerschuim maken.
Laat het andere team afrekenen met de baarden door de waterpistolen in te zetten.
Ruil daarna, nu mag het andere team met de waterpistolen.
- **Veiligere variant:**
Geef ieder team een spiegel.
Op de spiegel tekenen ze met scheerschuim een man met een baard. Na het startsein gaan beide teams het beeld op de spiegel van het andere team wegsputten.
Het winnende team heeft als eerste de spiegel schoon.

INTRO

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor papier en pen voor alle deelnemers en de mogelijkheden om de volgende song (YouTube) te laten horen 'Matthijn Buwalda | Lichtjes in de mist (met Stef Bos)', duur 3:37 min.

› Activiteit

- Geef alle deelnemers pen en papier.
- Vertel dat we allemaal een beeld hebben van God. Misschien door wat je ouders je vertelden als kind, wat je hoorde op school of bij een vriend(in).
- Opdracht: Omschrijf in maximaal een zin wat het beeld is wat jij als jong kind van God had.
Noteer ook welk beeld je nu hebt van God.
- Luister met elkaar de song 'Lichtjes in de mist' en bespreek met elkaar welk beeld van God in deze song je aanspreekt.

Tip: Realiseer je dat mensen heel divers denken. En vanzelf kunnen mensen ook besloten hebben niet (langer) in God te geloven. Een vraag als 'Stel dat je doet alsof God bestaat, wat hoop je dan dat Hij voor Iemand is...?' kan maken dat iemand toch mee doet/blijft doen met het gesprek.

KENNIS

30 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor mogelijkheden om het filmpje (YouTube) 'Denkstof #26 - God is onzichtbaar... of toch niet?' (5 min.) te laten zien. Print voor iedere deelnemer Matteüs 25:34-40, zie bijlage.

› Activiteit

- Bekijk het filmpje waarin vanuit de Bijbel meer beelden over wie God is worden aangereikt.
- **Vertel:** "God is geen mysterie, maar heeft veel kanten. Er is veel te ontdekken over Hem."
Vraag: Wat vind je van deze uitspraak?
- **Vertel:** Wie is God? Het is geen eenvoudige vraag om te beantwoorden en er wordt heel divers over gedacht, ook door (vrijwillige) medewerkers in het Leger.
Het Leger des Heils heeft als belijdenis: 'Er is één God en Hij is volmaakt op elk gebied. Hij is de Schepper, Bewaarder en Bestuurder van en over alle dingen. Niets of niemand anders moeten we aanbidden. Jezus is volledig God en volledig mens. Hij heeft zowel de natuur van God als de menselijke natuur. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn één.')))

Misschien denk je, dit klinkt best complex: Vader, Zoon en de Heilige Geest. Houd het eenvoudig. Jezus zelf (Johannes 14:7) geeft aan: "Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien." Dus door te kijken naar hoe Jezus handelde op aarde ontdek je meer over God.

- Geef iedereen het Bijbelgedeelte en lees met elkaar Matteüs 25:34-40. Jezus vertelde aan een groep mensen wat er op een dag zal gebeuren en hoe Hij wil dat we handelen.
Vraag: Wat wil Jezus dat je doet op aarde? Hoe kijkt Hij daarnaar?
Vul eventueel aan: "Elke keer dat jullie iets goeds deden voor één van de gelovigen die hier naast mij staan, deed je iets goeds voor mij", zegt Jezus. Door goed te doen voor (vul in hongerlijders, gevangenen, enz.), doe je iets goeds voor Jezus zelf. Je geeft Hem eten. Je verzorgt Zijn voeten. Je maakt Zijn toilet schoon. Je bezoekt Hem in de gevangenis, enz. Jezus identificeert zich met de armen, zieken, gevangenen, enz. Wat je doet, doe je voor Hem.

Tip: Het kan heel goed zijn dan nog niet iedere deelnemer de belijdenis begrijpt. Een belijdenis is ook iets waar men gaandeweg toe komt. Het is een soort geloofsreis. Stel mensen waar nodig gerust. Het vraagt tijd om te ontdekken wie God is en voor jou wil zijn.

PRAKTIJK

20 MINUTEN

› Voorbereiding

Geen.

› Activiteit

- **Vertel:** Majoor Bosshardt vatte het op een prachtige, eenvoudige manier samen: "Mensen dienen, is God dienen. En God dienen, is mensen dienen." Dat is precies wat Jezus aan de mensen vertelde. Wat jij voor de ander doet, doe je voor Mij. Dus bedien, verzorg je de ander? Dan dien je Mij!
- **Besprek** met elkaar:
 - Ben jij een (ver)zorger? Op je werk, thuis?
 - Wat zie je gebeuren als je zorgt? Welke reactie krijg je?
 - Wat levert zorgen jou op? Brengt het je iets?
 - Maken de woorden 'Mensen dienen, is God dienen. En God dienen, is mensen dienen.' ook dat je anders naar (de waarde van) mensen kijkt?
 - Komt God, door anderen te dienen, voor jou dichterbij?
 - Beleef je dat in je werk anders dan thuis?

RITUEEL

10 MINUTEN

› Voorbereiding

Zorg voor een kruisje aan een ketting, tissues en stiften in diverse kleuren.)))

› Activiteit

- Leg het kruisje aan een ketting op tafel.
- **Vertel:** Er leven allerlei beelden en gedachten over God. (Wijs op de ketting.)
Vandaag heb je de belijdenis van het Leger des Heils over God gehoord. Met elkaar hebben we vanuit de Bijbel ontdekt hoe je God kunt dienen. Het is ook eerlijk om te erkennen dat we heel veel nog niet weten. God is heilig en veel groter dan wij kunnen bevatten.
- Geef iedereen de volgende opdracht en laat ze steeds op een tissue noteren:
 - Stel dat God bestaat, welk beeld van God was nieuw voor je?
 - Stel dat God bestaat, welk beeld van God wil je graag meenemen, vasthouden?
 - Stel dat God bestaat, welk beeld van God helpt je om je werk te doen?
- **Vraag** wie er iets wil delen van wat hij heeft opgeschreven.

Tip: Het kan heel divers zijn hoe mensen God beleven, wees je daarvan bewust. **En vanzelf kunnen mensen ook besloten hebben niet (langer) in God te geloven. Een vraag als 'Stel dat God bestaat, welk beeld spreekt je dan aan?' kan maken dat iemand mee doet/ blijft doen met het gesprek.**

› Afsluiting

- Mooi om de cursus **feestelijk** af te sluiten. Doe een drankje met elkaar of eet samen.
- Ga na hoe de deelnemers de cursus beleefd hebben wat betreft inhoud, frequentie en vorm. Wat neemt men mee en waar liggen nog **aandachtspunten**?
- Het is vanzelfsprekend ook mooi om te inventariseren of mensen een **vervolgcursus** wensen en aan welke thema's ze denken.
- Bedank alle deelnemers voor hun aanwezigheid en hun openheid.

Matteüs 25:33-40 (Bijbel in Gewone Taal)

³³ Jezus zei: 'Als de Mensenzoon komt, zal het zo gaan: Hij komt met alle engelen uit de hemel. En hij zal als koning op zijn troon gaan zitten. ³² Dan worden alle mensen van de wereld bij hem gebracht. Hij zal de mensen verdelen in twee groepen. Net zoals een herder zijn kudde verdeelt in schapen en bokken.

³³ De Mensenzoon zet de ene groep mensen aan zijn rechterkant en de andere groep mensen aan zijn linkerkant (zij doen onderstaande niet!).

³⁴ Dan zal de Mensenzoon tegen de mensen aan zijn rechterkant zeggen: 'Kom, de nieuwe wereld is voor jullie. Want mijn Vader heeft het echte geluk voor jullie bestemd. Dat was al de bedoeling vanaf de schepping.

³⁵ Want toen ik honger had, gaven jullie mij te eten.
Toen ik dorst had, gaven jullie mij te drinken.
Toen ik een vreemdeling was, namen jullie mij in huis.
³⁶ Toen ik naakt was, gaven jullie mij kleren.
Toen ik ziek was, zochten jullie mij op.
Toen ik gevangen was, kwamen jullie naar mij toe.'

³⁷ Dan zullen die goede mensen zeggen: 'Maar Heer, wanneer is dat gebeurd?

Wanneer had u honger en gaven we u te eten?
Wanneer had u dorst en gaven we u te drinken?

³⁸ Wanneer was u een vreemdeling en namen wij u in huis?

Wanneer was u naakt en gaven we u kleren?

³⁹ Wanneer was u ziek of gevangen, en kwamen wij naar u toe?'

⁴⁰ Dan zal de Mensenzoon tegen hen zeggen: 'Luister goed naar mijn woorden: Elke keer dat jullie iets goeds deden voor één van de gelovigen die hier naast mij staan, deed je iets goeds voor mij.'

RUIMTE VOOR
NOTITIES

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

RUIMTE VOOR
NOTITIES

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

RUIMTE VOOR
NOTITIES

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

COLOFON

2023

De Basiscursus Leger des Heils-identiteit is een uitgave van het Leerhuis Geloven in de Buurt

Spoordreef 10

1315 GN Almere

www.legerdesheils.nl

EINDREDACTIE

Willeke van der Woude- van de Venis (kapitein)

Marian Timmermans Young & Holy

AUDIO

Immy Hoekstra-Rondaan

REDIGEREN

Aukje van Kampen

VORMGEVING

TinekeWerkt.nl

COPYRIGHT

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door printouts, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Leger des Heils.

